

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Antwerpen

Hoofdstructuur BaO

	Instellingsnummer	10413
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Jos VAN DEN BOSSCHE
adres		Valkenveld 73 - 2610 WILRIJK
telefoon		03-827.93.21
fax		03-828.32.19
e-mail		school@arknet.be
website/URL		www.arknet.be
	Bestuur van de instelling	970723 - VZW Instituut Sint-Ursula te WILRIJK
adres		Sint-Bavostraat 49 - 2610 WILRIJK
	Scholengemeenschap	124107 - SG Wilrijk Centrum te WILRIJK
adres		Kerkhofstraat 1 - 2610 WILRIJK
	CLB	114942 - Vrij CLB De Wissel Antwerpen te DEURNE
adres		Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoeken	04/10/2010, 05/10/2010, 07/10/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	07/10/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	19/10/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Hilde Reyniers
	Teamleden	Willy De Herdt Lydia Loquet
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
4.3 Lager onderwijs: Frans	9
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
4.5 Lager onderwijs: leren leren	12
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	12
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
7.1 Wat doet de school goed?	15
7.2 Wat kan de school verbeteren?	15
7.3 Wat moet de school verbeteren?	15
8. ADVIES	16
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. **SAMENVATTING**

De Vrije basisschool Valkenveld in Wilrijk vormt een hechte schoolgemeenschap met een groeiend leerlingenaantal en een stijgende taalheterogeniteit. Door de inzet van het dynamisch team en een algemeen beleid dat de koers uitzet kan de inspectie een gunstig advies afleveren in de school. De school streeft de ontwikkelingsdoelen van Nederlands na en grotendeels ook voor muzische vorming in de kleuterafdeling en realiseert in belangrijke mate de eindtermen van Frans, wereldoriëntatie en leren leren in de lagere afdeling.

In de kleuterafdeling baseren de leerkrachten zich op het Ontwikkelingsplan van het Verbond van het Katholiek Onderwijs. Er zijn nog maar enkele leerkrachten die daarbij de koppeling maken met het leerplan. Door de toename van kinderen met een taalachterstand hecht de kleuterschool veel belang aan de taalvaardigheid. Kinderen krijgen veelvuldig kansen tot spreken en luisteren in gevarieerde situaties. Uitdagende materialen en werkvormen ontlokken taal bij de kleuters. De structurele zorguren bieden extra kansen voor taalzwakke kleuters. De leerkrachten bevorderen het leesplezier door dagelijks te vertellen en voor te lezen. Prentenboeken en allerlei symbolen zijn in alle klassen aanwezig en de leerkrachten werken aan de ontluikende geletterdheid. In de thema-uitwerking is er veel aandacht voor muzische vorming met een evenwichtig aanbod in beeld, muziek, drama en beweging. De leerkrachten kunnen niet garanderen dat hierbij alle aspecten aan bod komen. De kleuters krijgen kansen tot exploreren en experimenteren met materialen. Nieuwe technieken vinden ingang in de school. De leerkrachten beroepen zich daarvoor op diverse bronnenboeken en volgen gerichte nascholing. Kleuterwerken versieren het klasbeeld en het thema is zichtbaar aanwezig.

De leerkrachten observeren en toetsen de kleuters en verzamelen de gegevens om er gerichte acties aan te koppelen. Momenteel werkt de school aan de optimalisering van het kindvolgsysteem in functie van een gelijkgericht en uniform instrument. Doelgerichte coaching kan het proces hierbij versnellen.

In de lagere afdeling volgen de leerlingen Frans vanaf de derde graad. Er is duidelijk een tweesporenbeleid in de school wat betreft de opvatting van Frans taalonderwijs. Enerzijds is er de traditie van het grote belang aan de taalsystematiek met veel aandacht voor de schriftelijke taalvaardigheden met goede resultaten in het vervolgonderwijs. Anderzijds is er de actuele tendens naar meer interactieve communicatieve vaardigheden. Het nieuwe leerplan gebaseerd op de nieuwe eindtermen en gerichte nascholing zullen hier het uitgangspunt vormen voor verdere discussie en aanpak. In de klassen worden de leerlingen via afwisselende werkvormen en uitdagende materialen ondergedompeld in een rijk Frans talig milieu. Het werken met niveaugroepen en de ondersteuning van kinderen met extra zorg door een zorgleerkracht bieden ruime kansen tot binnenklasdifferentiatie. Het merendeel van de leerlingen bereikt de vooropgestelde doelstellingen.

Voor wereldoriëntatie is een heel vernieuwingstraject opgezet. Na grondig overleg werd een leerlijn opgebouwd, waarin alle doelen van het leerplan gradueel zijn opgenomen. Leerkrachten werken nu aan deze doelen via themagerichte inhouden en werkvormen. Het team tracht momenteel de leerplandoelen van techniek in de jaarplanning te integreren. Er is veel aandacht in de school voor werkelijkheidsgericht onderwijs, waarbij leerlingen op uitstap gaan, deskundigen worden uitgenodigd en leerlingen materialen mogen meebrengen. Het actief leren, hospiteren en interne deskundigheden aanwenden kunnen nog groeien in de school. De evaluatie en rapportering is nog sterk gericht op feitenkennis. Alternatieve evaluatievormen waarbij er ook aandacht is voor vaardigheden, inzichten en attitudes hebben nog verbeterkansen. Er is een grote verscheidenheid in de school in het aanbod en de aanwending van referentiekaders aan de klaswanden. De tijd- en ruimtekaders zijn niet gradueel opgebouwd. Hetzelfde geldt voor algoritmen en heuristieken die leerlingen ondersteuning bieden in leerstrategieën.

De school heeft een duidelijke visie en aanpak op leren leren. Er zijn tal van initiatieven om de werkhouding van de leerlingen te verbeteren, het zelfstandig werken te verhogen en taken te leren plannen. In de rapportering wordt de houding van de leerling geëvalueerd.

Naar aanleiding van de vorige doorlichting reflecteerde het schoolteam over de toetsen. Bepaalde genormeerde toetsen werden gereduceerd omwille van overlappings met de methodetoetsen. De eindtoets van de lagere school werd vervangen door de koepelgebonden eindtoets. Recent herwerkte het team het rapport. De rapportering gebeurt echter nog zeer divers en is leerkrachtafhankelijk. Terminologieën dienen te worden uitgeklaard en de volledigheid van de totale persoonlijkheidsontwikkeling dient te worden nagestreefd. Ouders worden regelmatig op de hoogte gebracht van de vorderingen van hun kinderen door de werkstukken en toetsen die hun kinderen meebrengen, de hoge opkomst tijdens de ouderavonden en de vele informele contactmogelijkheden.

De inspectie heeft kunnen vaststellen dat de school voortdurend reflecteert over haar onderwijskwaliteit en via breed overleg onderwijsprocessen analyseert en bijstuurt. Het is een samenhangend en gedreven team dat openstaat voor verbetering onder leiding van een beleid dat mee de richting aangeeft. De leerkrachten zullen de gemaakte afspraken verder dienen te implementeren en te borgen. Doelgerichte opvolging door het leiderschap is hierbij noodzakelijk.

De inspectie heeft vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de school om de aanbevelingen in het verslag systematisch aan te pakken en wenst het schoolteam hierbij alle succes toe.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
muzische vorming
Lager onderwijs
Frans
wereldoriëntatie
leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Rapporteringspraktijk

3. **KENMERKEN VAN DE SCHOOL**

- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Sterke verjonging van het lerarenkorps.
- Stijging leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar.
- Stijgend percentage GOK-leerlingen.
- Groeiende taalheterogeniteit.
- Zeer veel nationaliteiten.
- Veel leerlingen die revalidatie volgen of buitenschoolse ondersteuning krijgen.

4. **VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?**

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 **Kleuteronderwijs: Nederlands**

Voldoet

Vaststellingen

- De leerkrachten gebruiken het Ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool als basis voor een evenwichtig onderwijsaanbod. Een beperkt aantal leerkrachten heeft hierbij aandacht voor het leerplan bij het verfijnen van doelen aangepast aan hun doelgroep. De leerkrachten gebruiken divers bronnenmateriaal voor hun klaspraktijk.
- Het schoolteam is zoekende naar een systeem om het aanbod te bewaken. Momenteel zijn er verschillende checklists in omloop, wat een rem betekent voor de interne samenhang.
- Er is een grote autonomie bij de leerkrachten in de uitwerking van de thema's. Op een wekelijks vast overlegmoment bespreken zij gezamenlijke thema's naar inhoud en uitwerking op basis van het ontwikkelingsplan en wisselen zij ideeën uit. Er zijn grote verschillen merkbaar in de thema-uitwerking en bij de dag- en weekplanning. De leerkrachten hebben aandacht voor evenwicht in en tussen de ontwikkelings- en leergebieden.
- Een aantal hoekenfiches geeft mogelijkheden aan binnen de ontwikkelingsdomeinen en aspecten. Het basismateriaal voor de verschillende leeftijdsgroepen wordt hierbij opgesomd en een summier leerlijn geeft de fasen weer in de ontwikkeling. Door de personeelsswissels sturen nieuwe leerkrachten het aanbod en de werking bij zonder dat de hoekenfiches dit weerspiegelen. Daardoor daalt de functionaliteit van de hoekenfiches en is er nood aan coördinatie.
- In het verleden maakten de leerkrachten een overzicht van de begrippen die zij gericht willen laten aan bod komen in de thema's. Deze graduele begrippenlijsten worden nog in sommige klassen gebruikt en vormen een aanzet tot koppeling met het kindvolgsysteem. Sommigen werken met losse streefwoordenschat in functie van het thema.
- In alle klassen is er aandacht voor gegradueerd symboolgebruik en zijn er afspraken met het eerste leerjaar over het letter- en getalbeeld. Symbolen zijn in de meeste klassen zichtbaar aanwezig in het klasbeeld.
- De kleuters krijgen veel kansen tot spreken en luisteren tijdens gevarieerde activiteiten. Een aantal leerkrachten weet op een speelse wijze gepaste taal te ontlokken, ook bij minder taalvaardige kleuters. Er kan nog meer aandacht gegeven worden aan talige aspecten in de hoekenverrijking. In alle klassen vertellen de leerkrachten dagelijks en

lezen zij voor, al dan niet ondersteund met visueel materiaal. Al dan niet klasdoorbrekend spelen zij poppenspel of voeren zij theater op.

- De kinderen worden aangespoord tot prentkijken via een rijk en gevarieerd aanbod in de boekenhoek. Hiervoor heeft de school een eigen bibliotheek die door enkele ouders wordt geleid en ontlene leerkrachten ook nog boeken in de openbare bibliotheek. Enkele leerkrachten stimuleren het leesplezier door te laten voorlezen door (groot-) ouders, leerlingen van de lagere school of korte klassikale leesmomenen in te schakelen.
- De school werkt mee aan het naschools project 'Boekenkaravaan', een leesbevorderingsproject voor kans- en taalarme kinderen in de stad Antwerpen en haar districten.
- Via een schrijfmethode bouwen alle kleuters op een muzische wijze hun schrijfmotoriek op en in de derde kleuterklas maken zij gerichte schrijfoefeningen op papier. Heel wat aandacht gaat naar een goede schrijfhouding en juiste pengreep.
- Ontluikende geletterdheid krijgt bewuste aandacht bij de oudste kleuters. Een lees- en schrijfhoek met gevarieerde materialen en opdrachten op maat van de kleuters zorgt naast klassikale taalspelletjes voor een vlotte overgang naar het eerste leerjaar. Leerkrachten differentiëren hierbij zowel naar kinderen met moeilijkheden als met leesvoorsprong.
- Door het stijgend aantal kinderen met taalachterstand richt de school extra zorguren in. De zorgleerkracht begeleidt de taalzwakke kleuters klasextern om hun taalvaardigheid te verhogen. De specifieke materialen die zij hierbij gebruikt krijgen verdere toepassing in de klas door de titularis en de medeleerlingen. Een aantal verteldozen met prentenboeken, een handleiding, tips en materialen biedt hierbij extra kansen naar taalvaardigheid.
- De computers in de klassen zijn niet aangepast aan de technische eisen van de hedendaagse (multimedia)software die de leerkrachten wensen te gebruiken.
- Uit een recente zelfevaluatie van de leerkrachten blijkt hun bekommernis voor taalvaardigheid. Daarom willen zij nieuwe leermethoden en aangepaste didactische materialen invoeren.

4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Vaststellingen

- De leerkrachten gebruiken het Ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool als basis voor een evenwichtig onderwijsaanbod. Een beperkt aantal leerkrachten heeft hierbij aandacht voor het leerplan bij het verfijnen van doelen aangepast aan hun doelgroep.
- De leerkrachten plannen hun activiteiten vrij intuïtief vanuit hun themawerking. Zij zorgen wel voor een evenwichtig aanbod van de domeinen, maar kunnen niet garanderen dat alle aspecten hiervan aan bod komen.
- Enkele jaren geleden werden hoekenfiches opgesteld, vooral als inventarisering van materialen. Alhoewel er ondertussen nieuwe leerkrachten aan de slag zijn die andere accenten leggen, werden zij nog niet aangepast.
- Voor beeldopvoeding geven de leerkrachten kansen tot exploreren en experimenteren, technieken aanleren en vormgeven. Zij zorgen voor gevarieerde materialen en opdrachten. Er worden gaandeweg nieuwe technieken geïntroduceerd in de school. De vernieuwing wordt gestimuleerd via nascholingen en de aankoop van ideeënbundels.
- Werken van de leerlingen verfraaien het klasbeeld en de gangen. De leerkrachten proberen aandacht te geven aan het beschouwen van eigen en andermans werk. Op

het einde van een thema stellen alle kleuters soms hun werken tentoon, zodat ze elkaars werk kunnen aanschouwen.

- In de klassen wordt er regelmatig gezongen. Aandacht voor klankeigenschappen, stem- en ademhalingsspelen en ritmeren is sterk leerkrachtafhankelijk. Er zijn voldoende materialen aanwezig om deze aspecten gevarieerd in te vullen.
- Drama krijgt veel kansen in de poppenhoek en de verkleedhoek. Het stapsgewijs aanbrengen van uitbeelden van personages, situaties en verhalen heeft nog groeikansen.
- Bewegingsexpressie komt aan bod tijdens de gymles en als tussendoortjes in de klas.
- Bij de oudste kleuters start men dit schooljaar met klasdoorbrekende activiteiten. Wekelijks gaan de kleuters via een doorschuifstelsel muzisch aan het werk. Hierbij gaat er aandacht naar de verschillende domeinen van muzische vorming en worden deskundigheden van de leerkrachten bewust ingezet.
- Jaarlijks zijn er een aantal schoolprojecten onder impuls van een werkgroep. Hierbij gaat steeds de nodige aandacht naar de muzische beleving bij dit thema. Ook tijdens het grootouderfeest en het schoolfeest gaat veel aandacht naar de muzische invulling.

4.3 Lager onderwijs: Frans

Voldoet

Vaststellingen

- Vanaf het vijfde leerjaar krijgen de leerlingen Frans aangeboden. De leerkrachten baseren zich hiervoor op eenzelfde leerstofpakket en schakelen nog bijkomende materialen en opdrachten in.
- In de school is er nog geen gelijkgerichte visie over vreemdetalenonderwijs. De school zoekt een weg tussen de visie en de verwachtingen van het nieuwe leerplan en de traditie die de school heeft met veel aandacht voor taalbeschouwing. Leerkrachten hebben hogere verwachtingen van leerlingen dan wat de methode nu aanbiedt. Als argument halen leerkrachten aan dat een flink aantal leerlingen spraakkunstonderricht in Frans wel aankan en ook dat oud-leerlingen goede tot zeer goede resultaten behalen in het vervolgonderwijs. De te bereiken eindtermen mogen daarbij niet in het gedrang komen. Het merendeel van de zesdeklassers gaat nadien naar het algemeen secundair onderwijs.
- Het vernieuwde leerplan van Frans zal de basis vormen voor de verdere visievorming en implementatie. Enkele leerkrachten volgden recent een nascholing over de vernieuwde eindtermen en het nieuwe leerplan en zullen de informatie doorspelen aan de collega's.
- De leerkrachten praten in de les zelf veel Frans en ontlokken taal bij hun leerlingen door gepaste vragen en opdrachten. De geobserveerde lessen zijn een voorbeeld van goede praktijk, waar leerlingen via afwisselende werkvormen en uitdagende materialen worden ondergedompeld in een rijk Frans talig milieu.
- Door uitdagende materialen en gevarieerde opdrachten stimuleren zij de leerlingen tot actie en communicatie. De visuele ondersteuning van de woordenschat en regels aan de klaswand is leerkrachtafhankelijk.
- Recent werd een huiswerkboekje per leerjaar ingevoerd, waarin belangrijke woordenschat en taalsystematiek zijn opgenomen. Door de aangeboden structuur en synthese leren de leerlingen de leerstof onthouden en verwerken.
- De kennis en vaardigheden van leerlingen die vlot Frans spreken worden zoveel mogelijk benut in het klasgebeuren. Zij krijgen ook kansen tot individuele verrijking bv Franse strips lezen, ook dit is leerkrachtafhankelijk.
- Het zesde leerjaar voorziet aanvankelijk voldoende herhalingstijd om de Franse kennis weer op te halen en te trainen. Nadien werken de leerlingen in niveaugroepen verder, waarbij de sterke leerlingen kansen krijgen om autonoom te leren met de titularis als

coach. Het evalueren van Frans is aangepast aan het leerniveau waarop de leerlingen instructie krijgen. De toetsen worden eveneens gedifferentieerd aangeboden. Het merendeel van de leerlingen bereikt de vooropgestelde doelstellingen.

- De school opteert voor extra zorguren Frans, waarin de zorgleerkracht zowel in als buiten de klas leerlingen kansen geeft om uitspraak en woordenschat te oefenen.
- Frans komt eveneens aan bod in het hoeken- en contractwerk, waarbij regelmatig de computer wordt ingeschakeld.
- Uit de jaarlijkse bevraging van ouders waarvan de kinderen zijn gestart in het secundair onderwijs blijkt de goede voorkennis van het Frans.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- Onder impuls van een werkgroep wereldoriëntatie werden alle thema's van alle klassen geïnterpreteerd in een jaarplan. Per thema werd er een overzicht gemaakt met vermelding van de verschillende domeinen. Via grondig teamoverleg werden de thema's verder verfijnd per graad en per klas. Per thema is er nu een lijst met eigen doelen en leerplandoelen gekoppeld aan inhouden en werkvormen. Door deze oefening te maken merkten de leerkrachten hiaten op en kwamen ze tot interne afspraken om het aanbod te optimaliseren.
- De leerkrachten behouden het overzicht van het actuele aanbod van wereldoriëntatie op schoolniveau door inzage in het digitale schoolwerkplan. Elke leerkracht heeft schrijfrecht voor zijn/haar klas om inhouden of werkvormen op basis van de vastgelegde doelen binnen de thema's aan te passen. Nieuwe themamappen worden doorgegeven aan de volgende leerkracht. Elke leerkracht bewaakt zelf de volledigheid van het aanbod voor de klas op jaarniveau.
- In alle klassen is er een jaarplan met de vastgelegde thema's, een alternatieve week en tussenthema's. Afhankelijk van de leerkracht krijgen leerlingen kansen om de thema's mee vulling te geven. De thema's zijn vooral gekozen in functie van de leefwereld en interesse van de leerlingen. Daarnaast zijn er thema's om bepaalde aspecten van wereldoriëntatie systematisch te verdiepen.
- De leerkrachten gebruiken verschillende bronnenboeken en het internet om hun thema's te verrijken.
- Er is regelmatig overleg in het team over het aanbod van wereldoriëntatie binnen de themawerking. Er worden tips uitgewisseld, afspraken gemaakt en uitstappen geregeld.
- In het klasbeeld hangen ruimte- en tijdschilders, maar de doorgaande lijn hiervan is niet altijd even duidelijk. Nieuwe afspraken dringen zich op. In een aantal geobserveerde lessen wordt regelmatig verwezen naar de eeuwenband. Het huidige thema is zichtbaar aanwezig aan de klaswanden. In de meeste klassen is er aandacht voor de actualiteit. Enkele leerkrachten stimuleren hierbij interactieve gesprekken en visualiseren de actualiteit.
- Werkelijkheidgericht onderwijs krijgt in de school veel kansen. Leerlingen mogen materialen meebrengen, voor het opzoekwerk schakelen zij de computer en boeken in, deskundigen komen in de klas, uitstappen worden georganiseerd. De onmiddellijke omgeving wordt grondig geëxploreerd. Naast de daguitstappen zijn er de meerdaagse extramurosactiviteiten zoals boerderijklassen en sneeuwklassen. Een degelijke planning en uitwerking zorgen steeds voor onvergetelijke reizen. De maximumfactuur deed het aantal openluchtklassen en leeruitstappen dalen. De leerkrachten trachten dit op te vangen door uitstappen te organiseren dichterbij in de buurt.
- Een aantal leerkrachten tracht bij elk thema te vertrekken vanuit een intense beleving.

- In sommige klassen heeft de leerkracht een vrij sturende rol. Er kan meer aandacht gaan naar een krachtige leeromgeving door een probleemgerichte, uitdagende aanpak, waarbij leerlingen mogen initiatieven nemen en kunnen handelen. Het actief leren heeft daar nog groeikansen.
- Leren van elkaar door gericht hospiteren en gebruikmaken van interne deskundigheden is nog geen verworvenheid in de school.
- Door de thematische benadering van wereldoriëntatie benaderen de leerkrachten de werkelijkheid vanuit verschillende bestaansdimensies. Er is dikwijls ook een verband met muzische opvoeding en zeker met leren leren.
- Aspecten van wereldoriëntatie komen aan bod in het hoekenwerk. In het eerste leerjaar worden hierbij integratiemomenten met de derde kleuterklas georganiseerd.
- Voor de spreekbeurten in de hogere klassen mogen de leerlingen zelf het onderwerp kiezen en worden zij begeleid door de leerkracht bij het maken van een webschema of een mindmap. Leerlingen krijgen de nodige tijd om er tijdens de lesuren aan te werken. Op het einde van het schooljaar is er 'Expo spreekbeurten' waarop leerlingen en ouders worden uitgenodigd.
- In de meeste klassen is er een themabundel waarin leerlingen kunnen werken en waarin belangrijke informatie wordt gebundeld. Het zesde leerjaar opteert voor een digitaal systeem. Opzoekwerk en taken worden hier ook via internet naar de leerlingen doorgestuurd als huiswerk.
- De multiculturele populatie van de school wordt in de mate van het mogelijke aangewend bij de invulling van thema's en schoolprojecten.
- Natuurbeleving krijgt kansen tijdens de seizoenswandelingen en boswandelingen onder leiding van gidsen.
- Gezondheidsopvoeding staat hoog in het vaandel van de school. Er is de 'gezonde raad van Tante Kaat' met aandacht voor de gezonde brooddoos en de ideale boekentas. Via maandpunten worden acties in de kijker gezet. Daarnaast is er de vaste fruit- en groentendag en het soepabonnement in de winter. Er is een afvalbeleid in de school, waarbij het team bewust activiteiten inricht om de afvalberg te verkleinen en leerlingen leren om te sorteren en te recycleren.
- Verkeersopvoeding krijgt aandacht tijdens de uitstappen, de verkeersdag met de ganse school, het project verkeer, de themabundels, het verkeerspark, het trainen van fietsvaardigheden gekoppeld aan een evaluatie en een rapport.
- Voor techniek werden recent een aantal afspraken gemaakt en worden nu geïmplementeerd in de klassen. Leerkrachten geven nu bewust meer aandacht aan materialen, het ontwikkelen van het technisch denken en handelen en trachten dit zoveel mogelijk te integreren in hun themawerking. Er werden themabundels voor techniek en ontdekdozen ontwikkeld. De school maakt ook uitstappen in functie van de technologische ontwikkeling zoals een bezoek aan een technologiecentrum of workshops, waar leerlingen actief kunnen zijn in de wereld van technologie en wetenschappen.
- De evaluatie van wereldoriëntatie is vooral gericht op reproduceerbare kennis. Er is minder aandacht voor het evalueren van vaardigheden en attitudes, alhoewel er in de school reeds goede initiatieven zijn. Er zijn weinig afspraken rond alternatieve evaluatievormen. De autonomie van de leerkrachten leidt tot heterogene aanpak bij de evaluatie en rapportering. De leerkrachten zijn zich hiervan bewust en willen hier grondig werk van maken.

4.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

Vaststellingen

- Een duidelijke visie en aanpak is beschreven in het schoolwerkplan. De school wil aandacht geven aan het zelfstandig werken, de werkhouding en lessen of taken plannen. Van in de kleuterschool trachten de leerkrachten zelfstandigheid bij te brengen door het werken met een taken- of keuzebord. In de lagere school komen contractwerk, hoekenwerk, 'bakjestijd' en andere vormen van zelfstandig werken ruimschoots aanbod waarbij heel wat hulpmiddelen worden ingeschakeld
- Alle afspraken van leren leren werden eerder samengebracht in een kijkwijzer. Recent werd een oplijsting gemaakt van wat leerkrachten momenteel in hun klas doen rond leren leren gekoppeld aan de eindtermen. Op basis daarvan werd gestart met het uitwerken van een leerlijn.
- Om lessen en taken te leren plannen is er contractwerk en hoekenwerk, het bijhouden van de agenda en een graduele opbouw voor het in orde maken van de boekentas.
- De school heeft intens gewerkt aan het uitbouwen van een leerlijn rond huiswerkbegeleiding.
- Van in het derde leerjaar leren leerlingen omgaan met mindmaps om ze uiteindelijk zelf te gaan creëren. Hierbij leren zij om sleutelwoorden te zoeken, webschema's aan te maken en clusters te vormen. In de hogere klassen krijgen leerlingen kansen om een eigen leerstijl te ontwikkelen. Vooral bij wereldoriëntatie krijgt dit een toepassing.
- Er zijn weinig afspraken rond het aanbod en het gebruik van algoritmen en heuristieken aan de klaswanden.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De leerkrachten in de kleuterschool werken aan een duidelijke beeldvorming door regelmatige gerichte observaties, waarbij de gegevens worden verzameld op klaslijsten en in de kinddossiers.
- Momenteel werkt het kleuterteam aan de aanpassing van het kindvolgsysteem omdat dit volgens hen te algemeen is en geen houvast biedt om knelpunten in de ontwikkeling van de kleuters bloot te leggen. Met de bedoeling een functioneel instrument te ontwikkelen zijn er voorzetten tot concretisering. De leerkrachten willen nagaan of de doelen van het ontwikkelingsplan ook inderdaad bij de kleuters gerealiseerd worden. Voor verscheidene ontwikkelingsaspecten pogen de leerkrachten een stappenplan (of leerlijn) te ontwikkelen zodat kinderen met een zorgvraag vlug gedetecteerd worden. Er zijn reeds tal van aspecten onder de loep genomen. De leerkrachten kunnen evenwel niet goed duiden welke verwachtingen ze beogen en vanuit welke referentiekaders ze werken. Meestal steunen ze zich op 'ervaring' in het aangeven welke verwachtingen ze hebben ten aanzien van de kleuters. In de ontwikkeling van het nieuw observatiesysteem werkt een aantal leerkrachten autonoom. Tijdens de verplichte overlegmomenten werken ze hieraan verder. Er is geen coaching voorzien of overleg met collega's van andere groepen.
- In het verslag van de vorige schooldoorlichting staat: 'Het team kan ook reflecteren over het grote aanbod aan toetsen in verhouding tot het efficiënte gebruik van de onderwijstijd. Hierbij kan ook worden gereflecteerd of de grote aandacht voor toetsen ook resulteert in een evenredige verbetering van het onderwijsproces en -product.' Het team heeft om die reden gekozen om in de lagere afdeling de genormeerde toets van LVS-VCLB van wiskunde te reduceren tot het toetsen van bewerkingen. Bij de invoering van een nieuwe methode Nederlands is niet vooraf gereflecteerd over de evaluatievormen en de impact hiervan op de onderwijstijd. Het team heeft gekozen om eerst de methode te verkennen en dan pas de evaluatie te evalueren. De eigen eindproef van de school wordt vanaf dit jaar vervangen door de genormeerde eindproef van de eigen onderwijskoepel. De aandacht voor de evaluatie van de niet-cognitieve onderwijsdoelen heeft nog groeikansen in de school, er is nog weinig gerichte aandacht voor breed evalueren.
- Er zijn kijkwijzers aangemaakt rond onderwijsaspecten met informatie over aanbod, werkvormen en leerlijnen die uitgangspunt kunnen zijn voor evaluatie.
- De resultaten van de normeerde toetsen voor technisch lezen, spelling en wiskunde worden grafisch weergegeven in een individueel schoolloopbaanprofiel.
- De resultaten van observaties en toetsen worden besproken op het zorgoverleg en het MDO in functie van gerichte acties.
- Tijdens de overgangsgesprekken geven de leerkrachten relevante informatie van de leerlingen door aan de volgende leerkracht.
- De school verzamelt de leerlingenresultaten, maar brengt het nog niet in kaart op schoolniveau om van daaruit te reflecteren met het oog op interne kwaliteitsverbetering.

5.7.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Ouders worden geïnformeerd over de evolutie van hun kinderen op ouderavonden met een hoge opkomst, aan de schoolpoort en tijdens gesprekken op aanvraag. Ouders brengen de jongste kleuters tot in de klas zodat informatie direct wordt uitgewisseld. De heen- en weerschriftjes in de kleuterschool zorgen voor wederzijds communicatieverkeer. Ook in de lagere afdeling worden agenda's als communicatiemiddel ingeschakeld.

- De ouders volgen de evolutie van hun kinderen op aan de hand van meegebrachte werkstukken en toetsen.
- Na grondig overleg in het team en onder leiding van een werkgroep is er recent gestart met een nieuw rapport in de lagere school. Er is gekozen voor vijf perioderapporten en twee semesterrapporten.
- Het perioderapport bevat de uitslagen van toetsen over doorgaans een beperkte leerstof. Doordat hier vooral gescoord wordt op de kennis van de leerlingen krijgt muzische vorming geen aandacht op het rapport. Ook lichamelijke opvoeding komt niet aan bod in de perioderapporten. Doordat leerkrachten zelf mogen bepalen welke aspecten van de leergebieden in het rapport worden opgenomen, is er een grote diversiteit. Er wordt een waardecijfer gegeven voor enkele houdingen die in de focus zijn geplaatst. Per semester wordt er gepeild naar de globale kennis per leergebiedonderdeel en is er een bijkomende rapportage over lichamelijke opvoeding, expressie, godsdienst, schrift en verkeer.
- Op elk rapport worden de leerresultaten in procenten uitgedrukt, wordt het klasgemiddelde en de mediaan weergegeven en kunnen de ouders hun kind situeren in het klasprofiel.
- De rapporten worden zeer divers ingevuld. Niet iedereen richt zich hierbij op kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes van de verschillende leergebieden. De terminologie op het rapport wordt door de leerkrachten verschillend geïnterpreteerd en ingevuld.

6. **ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL**

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- Het pedagogisch leiderschap geeft richting aan en organiseert frequente overlegmomenten waar met het ganse team of in deelgroepen onderwijsaspecten worden geanalyseerd en bijgestuurd.
- Visies worden besproken en uitgeschreven in het schoolwerkplan.
- Leerkrachten hebben veel inspraak in de school. De autonomie leidt regelmatig tot diverse uitwerkingen in planningsdocumenten en ondersteuningsmiddelen.
- De school hecht veel belang aan leerlingenzorg. Naast de traditionele invulling van de zorguren, waarbij de leerlingen extra ondersteuning krijgen, worden er in functie van de context en input van de school specifieke zorguren voor Frans en taalvaardigheid in de kleuterschool georganiseerd.
- Er wordt regelmatig gepeild naar de bevindingen van leerkrachten, leerlingen en ouders. Deze gegevens vormen samen met toetsgegevens en externe beoordelingen het uitgangspunt voor reflecties, overleg en bijstellingen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Er gaat veel aandacht naar een positief school- en leerklimaat, met onder andere aandacht voor gezonde leefgewoonten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het team is gedreven en staat open voor reflectie, samenwerking en verbetering.
- Er is een grote betrokkenheid van het team bij overlegmomenten.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het leiderschap zorgt voor een gemotiveerd team en stimuleert coherentie.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het schoolteam kan de expertise en actuele tendensen van het Franse taalonderwijs benutten om te komen tot een gelijkgerichte visie en didactische toepassing voor het leergebied Frans op basis van de nieuwe leerplannen.
- De school kan werk maken van een meer doorgaande lijn in het visualiseren en gebruiken van tijd- en ruimtekaders als evenzeer van algoritmen en heuristieken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerkrachten kunnen de nieuwe afspraken verder implementeren, borgen en verder opvolgen.
- Er kan meer aandacht gaan naar breed evalueren in de klaspraktijk.
- Leerkrachten kunnen leren van elkaar door gericht te gaan hospiteren en gebruik te maken van de interne deskundigheden in functie van actief leren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het leiderschap kan in de kleuterafdeling nog meer coördineren en inhoudelijke gelijkgerichtheid bewaken.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- nihil

8. **ADVIES**

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. **REGELING VOOR HET VERVOLG**

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Hilde Reyniers

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname

Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: